

НА ВНИМАНИЕТО НА:
ДОЦ. Д-Р ТОДОР ЧОБАНОВ
ЗАМЕСТНИК-КМЕТ НА
СТОЛИЧНА ОБЩИНА

СТАНОВИЩЕ

Относно: Изменение и допълнение на Наредбата за прием на деца в общинските детски градини и в подготвителните групи в общинските училища на територията на Столична община

Уважаеми доц. Чобанов,

Бих искала в установения срок да представя на Вашето внимание някои от своите бележки и коментари по предложенията за изменение на посочената Наредба, както и по приложените документи към тях. Изцяло разбирам и съчувствам на затрудненията, пред които е изправена в момента Столична община, но не мога да се съглася, че предвиденият начин представлява адекватно и задълбочено решение на проблемите.

1. Считам, че не са уместни никакви промени, които да водят към фактическо увеличаване на броя на децата в яслениите и градински групи.

- В Доклада се твърди, че са изложени данни, от които е видно, че детските заведения разполагат с капацитет да работят с повече деца, но не откривам в него подобни доказателства. Обстоятелството, че съгласно по-стари нормативни разпоредби групите са били по-многочислени, не означава, че бройката на персонала и спецификата на сградите са били подходящи за по-големия брой деца. Решенията от предходните години за намаляване на броя на децата в групите са правилни и обосновани.
- Децата на 3 и 4 години все още не умеят да се обслужват изцяло сами и имат нужда от помощ. Към момента един помощник-възпитател не е достатъчен, за да съдейства на 25 деца, а при увеличаване на бройката затрудненията ще бъдат още по-големи.
- Личното ми мнение е, че дори числеността, предвидена в момента, е твърде висока, за да се осигури достатъчна лична хигиена, превенция на заразни заболявания и индивидуален подход към нуждите на детето. Доказателство за това е количеството отсъствия по медицински причини, които ежегодно се принуждаваме да ползваме. Към настоящия момент, в условията на епидемична ситуация, би следвало тези рискове да се съобразят в още по-голяма степен.
- Ролята на детските заведения не се изчерпва в обезпечаване на място за престой на децата в периода на работното време на родителите, а би следвало от най-ранна възраст да се гарантира адекватно интелектуално развитие, откриване и стимулиране на таланта, творческия потенциал и естествените заложби на всяко от децата, съдействие за коригиране на евентуални поведенчески проблеми, и не на последно място – осигуряване на максимален емоционален комфорт. При голям брой на децата в групата всичко това би било практически невъзможно, дори при полагане на максимални усилия от страна на педагозите и

другите служители в детското заведение. Неглижирането на ранното детско възпитание и създаването на психични и емоционални дефицити в тази възраст води до последици за цял живот, включително до израстване на личности с неприемливо за обществото поведение в зрялата си възраст.

- Необходимо е Столична община да извърши цялостна проверка, която да установи какъв е капацитетът на наличния сграден фонд с оглед на осигуряване на задължителната минимална площ от кв. м на дете от група при евентуално увеличаване на бройките.
- Масова практика е при намаляване на броя на децата, които реално посещават градината, те да бъдат обединявани в „сборни групи“, което в някои случаи фактически продължава месеци наред, вкл. обединяване на деца от различна възраст, напр. първа с втора група от детската градина. Поради тази причина считам, че аргументите в Доклада, свързани със средната месечна посещаемост, са изцяло несъстоятелни.
- Условията за работа на персонала в общинските заведения, включително финансовите аспекти, не са достатъчно стимулиращи към настоящия момент. Вменяването на допълнителни задължения и ангажименти чрез увеличаването на броя деца, с които един педагог/помощник-възпитател да се занимава, е крайно неподходящо решение. То показва неуважение към труда на персонала и липса на грижа за състоянието на хората, които упражняват такава благородна и отговорна професия.
- Извод: фактическо увеличаване на бройките в една група е допустимо единствено в краен случай, при предварително гарантиране на допълнителен персонал и допълнителна сградна площ, пропорционални на бройката и възрастта на децата.

2. В Предварителната оценка на въздействието като заинтересовани страни не са посочени никъде „главните потърпевши“ – децата, не/посещавачи общински заведения и персоналът, зает в тях! Това доказва, че планираните промени по никакъв начин не са имали за цел да отчетат техните права и интереси.

Посочва се освен това, че няма да е необходим допълнителен финансов ресурс, което не е вярно, поради аргументираната по-горе необходимост от допълнителна сградна площ и персонал. Същото важи и по отношение евентуални структурни промени.

3. Считам, че не е допустимо въвеждане на т.нар. критерий за „уседналост“, считано от началото на учебната 2020/2021 учебна година. По същество това представлява изменение с обратна сила, тъй като поставя в невъзможност родителите да организират своето и на децата си бъдеще. Те няма да са в състояние да се впишат в този критерий, дори при максимална добросъвестност от тяхна страна, тъй като няма как да върнат времето назад и да останат да живеят на предишните си адреси... Задължително е за подобни фундаментални промени да се предвиди достатъчен срок, за да влязат в сила, напр. ако максималният срок на уседналост, за която се получават точки, е 3 години, то измененията да влязат в сила считано от 2023/2024 г. Основен принцип при съставяне на нормативните актове е недопускането на обратно действие на

правните норми, освен по изключение. Планираните изменения по същество са опит да бъде заобиколен този фундаментален принцип.

Ще си позволя като илюстрация да дам пример от личния ми опит, който демонстрира също така и колизията между критериите за прием в училище и в детска градина/предучилищна група:

Предвид неадекватното определяне на прилежащите райони при кандидатстване за първи клас и обвързването на един адрес с едно-единствено училище като максимален брой точки, се налага 3 години предварително от страна на родителите да се планират шансовете за прием в училище. За да се съобразим с действащата нормативна уредба (която може би вече няма да е в сила след три години!), през 2020 г. семейството ми взе решение за промяна на настоящи адреси и насочване към жилището, което съпругът ми притежава в друг административен район на СО. Принудена бях да сменя адреса, който ползвам от около 40 години, с цел да се опитаме да осигурим на детето ни, което в момента ще навърши 4 години, по-благоприятна социална и образователна среда. Като се опитахме да отговорим на критериите за **прием в училище** се оказва обаче, че вече нямаме никаква сигурност, дали другата година, при **кандидатстване за предучилищна група**, ще съответстваме изобщо на някакви критерии, дали тогава ще се иска постоянен/настоящ адрес; дали за 1, 2, 3 или 4 години назад; дали ще е адресът на детето или този на родителя, дали месторабота ще има значение и др.под. Вероятно множество други семейства също биха могли да дадат подобни и със сигурност дори още по-фрапиращи примери.

От друга страна, неясно е защо не фигурират като критерий за предучилищни и училищни групи тестове за готовност на детето за учебните занимания, за да могат да се групират в паралелки деца със сходни интереси и развитие.

В момента Столична община е атакувана, защото децата се изтеглят на „лотария“, за да бъдат приети в детско заведение. **Постоянните нормативни промени със задна дата обаче също са лотария за хората, които се опитват да живеят съзнателно**, да са съвестни данъкоплатци, да отговорят на всички изисквания и да се съобразят по някакъв начин с реалностите.

Непрекъснатите и недообмислени изменения в критериите за подбор създават огромен стрес за децата и родителите, правна несигурност и обществено недоволство, тъй като са свързани с важни житейски решения, които не е възможно да се преосмислят всяка учебна година. Задължително е да са налице ясни правила, прецизирани по начин, който не налага постоянната им промяна и не създава необосновани трудности при практическото им изпълнение.

Необходимо е изграждане на **цялостна, синхронизирана стратегия** на общината по отношение на ранното детско развитие, предучилищното и училищното възпитание. През 21 век въпросът пред Столична община би следвало да бъде не ДАЛИ детето изобщо да получи грижа и образование, а какво е КАЧЕСТВОТО на предлаганата услуга и какви са перспективите за бъдещото РАЗВИТИЕ на децата, които се формират като личности точно в резултат на избора за тях, който сме направили като общество и родители, когато са на тази възраст.

Надявам се мнението ми да бъде взето предвид и оставам на разположение за бъдещо съдействие при необходимост.

С уважение: Диляна Карастоянова-Стоичкова